

ב"ה

התקשרות

קונטרס שבועי לאנ"ש חסידי חב"ד לחיזוק ההתקשרות
לכ"ק אדמו"ר רבי מנחם מענדל בהרה"ק רלו"י מליובאוויטש
זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע

שיחות • איגרות • פניני חסידות לפה"ש • הלכות, מנהגים וטעמיהם • ניצוצות • זמנים

תשכו

ערב שבת-קודש
פרשת שלח
י"ז בסיוון ה'תשס"ח

יוצא-לאור על-ידי
מכון ליובאוויטש שעל-יד
צעירי-אגודת-חב"ד באה"ק ת"ו — המרכז

מורה שיעור ללימוד היומי ברמב"ם

י"ז בסיון ה'תשס"ח – כ"ד בסיון ה'תשס"ח

יום	יום בחודש	ג' פרקים ליום	פרק א' ליום	ספר-המצוות
ו'	י"ז בסיון	משוך חסדך וגוי. ספר המדע והוא ספר ראשון.. הלי יסודי התורה.. בפרקים אלו. פרק א-ג.	הלי טומאת אוכלין פרק יד.	מ"ע א. מליית א. מ"ע ב.
ש"ק	י"ח בסיון	פרק ד-ו.	פרק טו.	מ"ע ג. ד. ט.
א'	י"ט בסיון	פרק ז-ט.	פרק טז.	מליית סג. סה. מ"ע קעב.
ב'	כ' בסיון	פרק יו"ד. הלי דעות.. בפרקים אלו. פרק א-ב.	הלי כלים.. בפרקים אלו. פרק א.	מליית סד. מ"ע ח. ו. רו.
ג'	כ"א בסיון	פרק ג-ה.	פרק ב.	מ"ע רז. מליית שב. מ"ע רה. מליית שג.
ד'	כ"ב בסיון	פרק ו-ז. הלי תלמוד תורה.. בפרקים אלו. פרק א.	פרק ג.	מליית רנו. שא. דש. שה.
ה'	כ"ג בסיון	פרק ב-ד.	פרק ד.	מ"ע יא.
ו'	כ"ד בסיון	פרק ה-ז.	פרק ה.	מ"ע רט.

זמני השבוע *

תאריך	עלות השחר**		זמן ציצית ותפילין	זריחת החמה	זמן ק"ש	חצות היום והלילה	מנחה גדולה	שקיעת החמה***	צאת הכוכבים
	ד' 120 לפני הזריחה	ד' 72 לפני הזריחה							
ו', י"ז בסיון	2.56	4.07	4.35	5.38	9.06	12.42	1.18	7.49.4	8.17
ש"ק, י"ח בסיון	2.56	4.07	4.35	5.38	9.07	12.42	1.18	7.49.6	8.17
א', י"ט בסיון	2.56	4.07	4.35	5.39	9.07	12.43	1.18	7.49.8	8.18
ב', כ' בסיון	2.57	4.07	4.35	5.39	9.07	12.43	1.18	7.50.0	8.18
ג', כ"א בסיון	2.57	4.08	4.35	5.39	9.07	12.43	1.19	7.50.2	8.18
ד', כ"ב בסיון	2.57	4.08	4.36	5.39	9.08	12.43	1.19	7.50.3	8.18
ה', כ"ג בסיון	2.58	4.08	4.36	5.40	9.08	12.43	1.19	7.50.5	8.18
ו', כ"ד בסיון	2.58	4.09	4.36	5.40	9.08	12.44	1.19	7.50.6	8.18

* הזמנים מתייחסים לאזור המרכז. באזור ההרים והעמקים יש שינויים שעשויים להגיע למספר דקות.
 ** לגבי זמן עלות השחר הנהוג בחב"ד קיימות שלוש דעות. הבאנו את הזמנים לפי הדעה המוקדמת ביותר והמאוחרת ביותר, וראוי להחמיר לפי העניין.
 *** זמני השקיעה כאן הם לפי השקיעה הנראית. אולם אדה"ז בסידורו (יסדר הכנסת שבת) מכיר בשקיעה האמיתית, המאוחרת ממנה "בכמו ארבע מינוטין" (לשון אדה"ז שם. שיעור התלוי במיקום ובעונות השנה).

זמני הדלקת הנרות וצאת השבת

פרשת	ירושלים		תל-אביב		חיפה		באר-שבע	
	דה"נ	צה"ש	דה"נ	צה"ש	דה"נ	צה"ש	דה"נ	צה"ש
שלח	7:12	8:30	7:28	8:33	7:21	8:35	7:28	8:31
קרח	7:13	8:31	7:29	8:34	7:22	8:35	7:29	8:31

עורך ראשי: מנחם מענדל ברוד • עורך: נחמיה קפלון • הגהה: יוסף-יצחק אולידורט

מו"ל: מכון ליובאוויטש שעל-יד צעירי-אגודת-חב"ד באה"ק ת"ו - המרכז

יו"ר: הרב יוסף-יצחק הכהן אהרונוב

כתובת: ת"ד 14 כפר-חב"ד 72915, טל' 03-9607588, פקס: 03-9606169

www.chabad.org.il אינטרנט: ISSN 0793-7474 דואר אלקטרוני: chabad@chabad.org.il

משה ויהושע ודרך כיבוש ארץ-ישראל

- מה הסיבה לשוני בין המרגלים ששלח משה למרגלים של יהושע?
- בכוחו של משה רבינו לבד לכבוש את ארץ-ישראל באופן מקיף, ואז היתה הכניסה באופן של ראייה, שלא שייך בה שינוי ואין אחריה גלות
- ההוראה: לעתים, יש להתחיל מדברים נעלים, מהכלל, ורק לאחר מכן לרדת לפרטים • משיחת כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו

המרגלים דיהושע הם אותה הנקודה. ואף-על-פי-כן, ישנו חילוק עיקרי בין המרגלים דמשה להמרגלים דיהושע, שמתבטא בשני פרטים:

- (א) המרגלים דמשה היו שנים עשר, "איש אחד למטה"⁴, ואילו המרגלים דיהושע היו שניים.
- (ב) המרגלים דמשה התהלכו בכל ארץ-ישראל, לארכה ולרחבה⁵, והתבוננו בכל הפרטים - "החזק הוא הרפה המעט הוא אם רב וגו"⁶; ואילו המרגלים דיהושע הלכו רק ליריחו, "מנעולה של ארץ-ישראל"⁷, ושם גופא לא התבוננו בכל הפרטים, וכאשר שמעו "כי נפלה אימתכם עלינו וכי נמוגו כל יושבי הארץ מפניכם"⁸ - הספיק הרבר עבורם.
- שני חילוקים אלו נובעים מחילוק עיקרי אחד

א. בהפטרת פרשתנו מדובר אודות שילוח המרגלים על-ידי יהושע - על-פי הכלל שנקודת ההפטרה והפרשה היא בשווה¹, שהרי גם בפרשת השבוע מדובר אודות שילוח מרגלים.

ואף שלכאורה הרי זה עניין הפכי, כיוון שעניין המרגלים דיהושע היה באופן טוב, מה שאין כן עניין המרגלים דמשה היה באופן לא טוב? - הנה הביאור בזה², שגם עניין המרגלים דמשה, כפי שנשלחו על-ידי משה, שעליו נאמר³ "בכל ביתי נאמן הוא", היה זה עניין טוב בתכלית, אלא שאצל המרגלים הנה מצד כמה עניינים היתה התוצאה שלא כרבעי. וכיוון שעצם שילוח המרגלים היה עניין טוב, נמצא ששילוח המרגלים דמשה ושילוח

(1) ראה טור ורמ"א או"ח סוסתכ"ח. שו"ע אדה"ז שם רסרפ"ד.

(2) בכל הבא לקמן - ראה גם שיחת ש"פ שלח, מבה"ח תמוז תנש"א ס"ב ואילך (התוועדיות תנש"א ח"ג ע' 352 ואילך).

(3) בהעלותך יב, ז.

(4) פרשתנו יג, ב.

(5) ראה פרש"י שם, כא.

(6) שם, יח.

(7) ראה תנחומא בהעלותך יו"ד. במדב"ר פט"ו, טו. ועוד.

(8) יהושע ב, ט.

בבחינת מקיף. וכן הוא גם בעניין הכניסה לארץ-
ישראל, שהוצרכה להתחיל בבחינת מקיף.

אמנם, בעניין זה ישנו חילוק בין הכניסה לארץ-
ישראל כפי שהיתה אמורה להיות על-ידי משה
(שהרי אילו זכו היה משה מכניס את בני-ישראל
לארץ-ישראל, והיה זה באופן שאין אחריה גלות¹¹)
ובין הכניסה לארץ-ישראל כפי שהיתה בפועל על-
ידי יהושע:

אצל משה - נעשה עניין המקיף על-ידי משה
עצמו, להיותו "שקול כנגד כל ישראל"¹², דהיינו
שהוא הכלל של כל ששים ריבוא בני-ישראל, ולכן
מצד עצם שילוח המרגלים על-ידי משה נפעל כבר
עניין המקיף דכיבוש ארץ-ישראל; ואילו על-ידי
פעולת המרגלים התחיל כבר הכיבוש בפנימיות,
ולכן הוצרכו להיות ב' העניינים הנ"ל (שילוח י"ב
מרגלים, וההליכה בכל ארץ-ישראל).

אבל כאשר לא זכו, והכניסה לארץ היתה על-
ידי יהושע (שהיתה הכניסה במדרגה תחתונה
יותר, ולכן נשאר נתינת מקום לעניין של גלות)
- הרי מצד יהושע עצמו לא נעשה בחינת המקיף,
כיוון שיהושע לא היה הכלל של כל ששים ריבוא
בני-ישראל, וכיוון שהתחלת כל עניין צריך להיות
בבחינת מקיף, הוצרך יהושע לשלוח מרגלים כדי
לפעול את עניין המקיף, ולכן הלכו המרגלים
ל"מנעולה של ארץ-ישראל" בלבד, ושם גופא
פעלו בבחינת כלל בלבד, כפי שהסדר הוא בבחינת
מקיף, ואילו הכיבוש בפנימיות התחיל לאחרי זה,
במשך כל שנות המלחמה.

ד. ביאור העניין בפרטיות יותר - בהקדמת ביאור
מעלת הכיבוש שעל-ידי משה על הכיבוש שעל-
ידי יהושע:

ידוע¹³ שענינו של משה הוא בחינת ראייה, ואילו
היתה הכניסה לארץ על-ידי משה, היה נפעל עניין
הראייה באלקות. וזהו שלאחר שראה משה שאינו

- שהמרגלים דמשה היו בחינת פנימי, ולכן הוצרכו
להיות מכל שבט בפני עצמו, ולפעול בפרטיות;
מה שאין כן המרגלים דיהושע היו בחינת מקיף,
ולכן לא היה צורך בב' עניינים הנ"ל (כדלקמן).

ב. וביאור העניין:

עניין הכניסה לארץ-ישראל הוא - שהוצרכו
לפעול ב"ארץ שבעה עממין" לעשות ממנה
"ארץ-ישראל", "ארץ אשר גו' עיני הוי' אלקיך בה
מרשית השנה ועד אחרית שנה"⁹, דהיינו לעשות
מעניינים גשמיים וארציים שיהיו כלים לאלקות.

וכיוון שזוהי עבודה צריך לעשותה בפנימיות,
הרי מצד עניין הפנימיות נדרש שהעבודה תהיה אצל
כל אחד ואחד לפי ערכו. - בעניין של פנימיות לא
שייך לומר שהכול שווים בה, שהרי כל אחד ואחד יש
לו כוחות פרטיים שבהם צריך לעבוד עבודתו. ולכן
הוצרך משה לשלוח י"ב מרגלים, "איש אחד למטה",
שהם כללות החילוקים הפרטיים שבישראל.

ועל דרך מה שכתב המגיד¹⁰ בעניין נוסח התפלה,
שישנם י"ב נוסחאות כנגד י"ב שערים, כנגד י"ב
השבטים. והיינו לפי שתפלה ענינה עבודה פנימית,
ולכן צריך שיהיה לכל שבט השער השייך לנשמתם
של בני שבט זה.

ועל-פי זה מובן גם כן מדוע לא הסתפקו ב"מנעולה
של ארץ-ישראל", אלא הוצרכו לתור את כל ארץ-
ישראל לארכה ולרחבה, ולהיות בכל המקומות
בפועל, ושם גופא צריך למצוא את כל הפרטים.

מה שאין כן שילוח המרגלים דיהושע היה בבחינת
מקיף, ובמקיף אין התחלקות של י"ב שבטים, ואין
צורך לתור את כל ארץ-ישראל, אלא די ב"מנעולה
של ארץ-ישראל", ושם גופא מספיק בבחינת כלל
ולא בבחינת פרט.

ג. ביאור העניין:

כל עניין של עבודה מתחיל בעניין של
מקיף. תכלית העבודה היא אמנם שיהיה הברור
בפנימיות, אבל התחלת העבודה מוכרחת להיות

(11) ראה לקו"ש חי"ט ע' 346. וש"נ.

(12) מכילתא ופרשי ר"פ יתרו. ועוד.

(13) ראה לקו"ת ואתחנן ב, ד ואילך. ובארוכה - שערי תשובה
לארמו"ר האמצעי ח"ב חינוך פ"ח ואילך.

(9) עקב יא, יב.

(10) לקו"א להה"מ (אות קלג), הובא בהקדמת שער הכולל.

משה בעצמו את עניין המקיף, שבוה פעל כבר כיבוש כל ארץ-ישראל בכללות, בערכו, ולאחרי זה באה פעולת המרגלים בפנימיות, שזהו עניין הפרטים הבאים לאחרי הכלל.

מה שאין כן אצל יהושע, בחינת שמיעה - התחיל כיבוש הארץ על-ידי המלחמה בפועל לאחרי שילוח המרגלים (שהרי שילוח המרגלים היה רק בחינת מקיף הנותן כוח בפנימי, אבל לא היה בזה התחלת הכיבוש עצמו כמו במרגלים

נכנס לארץ אמר "ועתה ישראל שמע"¹⁴, שמיעה בלבד, והרי "אינה דומה שמיעה לראייה"¹⁵.

וזהו גם הטעם לאמור שאילו היה הכיבוש על-ידי משה לא היה נתינת מקום לגלות:

מעלת הראייה על השמיעה היא, שכאשר אדם שומע דבר, אזי שייך לסתור זאת, כי, אף-על-פי שעתה מבין הוא את הדבר, מכל מקום, כיוון שהבנתו היא מצד עניין ההשגה, וכל השגה היא בהגבלה, הרי אפשר שבמשך הזמן יבין באופן אחר; מה שאין כן

הסדר היה שתחילה פעל משה בעצמו את עניין המקיף, שבוה פעל כבר כיבוש כל ארץ-ישראל בכללות, בערכו, ולאחרי זה באה פעולת המרגלים בפנימיות

דמשה שעל-ידם התחיל עניין הכיבוש בפנימיות), היינו, שהתחלת הכיבוש היתה מהפרטים¹⁸.

ה. והנה, כל סיפורי התורה הם הוראה בעבודה בכל זמן, וכן הוא גם בנוגע לסיפור המרגלים דמשה, שהוא הוראה בעבודה גם עתה. ולכן, אף שבפועל לא זכו, ולכן סדר העבודה בכלל הוא באופן דכיבוש יהושע, מכל מקום, יש בכוחו של כל אחד ואחד מישראל לילך לפעמים לפי הסדר דמשה, שהוא אחד המיוחד מהשבעה רועים וכללות כולם¹⁹.

לפעמים, אין להתחיל מלמטה למעלה, בסדר והדרגה, אלא יש לתפוס מיד את הכלל, מבלי לעשות חשבונות אם הוא שייך לכך או לא כו'; ולאחרי הכלל יבואו גם הפרטים, דהיינו הבריור בפנימיות.

ובכללות הרי זה ההפרש בין תורה ותפלה: עבודת התפלה היא מלמטה למעלה, בסדר והדרגה (בחינת שמיעה): התחלת העבודה היא

כאשר אדם רואה דבר - הרי כיוון שהוא בעצמו ראה את עצם הדבר, הרי זה מתאמת אצלו באופן שלא שייך לסתור זאת¹⁶.

ועל דרך זה בנדון דידן, ברוחניות העניינים: אילו היתה הכניסה לארץ-ישראל על-ידי משה רבינו - היה זה באופן של ראייה, שהיא ללא הגבלה, כך, שאין נתינת מקום לגלות.

והנה, החילוק בין ראייה ושמיעה הוא גם בסדר תפיסת וקליטת הדבר:

הסדר בשמיעה (השגה) הוא - שתחלה שומע את הפרטים, פרט אחד, ולאחרי זה פרט נוסף ופרט נוסף וכו', ולאחר שנקלטים אצלו כל הפרטים, הנה מכל הפרטים יחד מתגבש הכלל והנקודה שבהם. מה שאין כן בראייה הסדר הוא - שכאשר מביט על הדבר אזי רואה לכל לראש את הכלל ועצם העניין, ולאחרי כן עומד הוא גם על הפרטים שבדבר¹⁷.

ועל דרך זה בענייננו:

אצל משה, בחינת ראייה, היה הסדר שתחילה פעל

(14) ואתחנן ד, א.

(15) מכילתא יתרו יט, ט.

(16) ראה גם תו"מ ח"כ ע' 227. וש"נ.

(17) ראה גם תו"מ ח"כ"ד ע' 182. וש"נ.

(18) קטע זה אינו ברור (המו"ל).

(19) ראה תניא רפמ"ב.

מוסיפים ומספרים לו מעט מעט בכל יום - לא זה הוא הסדר; אלא מלכתחילה יש להגיש לו "תורה תמימה" כו'.

והכוח על סדר העבודה מלמעלה למטה (בחינת ראייה) - הוא ממשה רבינו, שממשיך כוח זה גם בזמן הגלות, ובפרט בדרא דעקבתא דמשיחא, שהרי "משה הוא גואל ראשון הוא גואל אחרון"²⁰, שיגאלנו מהגלות בסדר של ראייה - "וראו כל בשר גו"²¹.

(מהתוועדות שבת במדבר ה'תשי"ט. 'תורת מנחם - התוועדות ה'תשי"ט ח"ג (כו) עמ' 51-55, בלתי מוגה)

"מודה אני", וכך נמשך הסדר מלמטה למעלה, עד שמגיעים לתפלת שמונה עשרה. וכך בכל יום ויום יש להתחיל מחדש מ"מודה אני", כי, אף שכבר אתמול הגיע למדרגה נעלית יותר, מכל מקום, כיוון שעניין התפלה הוא עבודה מלמטה למעלה, מוכרחת העבודה להיות בהתאם לסדר התפלה, החל מ"מודה אני".

מה שאין כן בלימוד התורה - הרי לאחרי שלמד אתמול, יכול היום להמשיך הלאה, ויתירה מזה, שיכול להתחיל ללמוד בכל התוקף גם עניין שהוא "לעילא מדרגיה", שיפעל בו זיכוך, ולאחרי זה ימשיך זאת גם בפרטים כו'.

וכן הוא הסדר בהרבצת התורה: כאשר ניגשים לדבר עם יהודי בנוגע לענייני תורה, אין זה באופן שבתחילה מדברים עמו אודות "מחצית התורה", דהיינו באופן של פשרות רחמנא-ליצלן, כיוון שעדיין אינו "כלי" עבור התורה כולה, ולאחרי זה

20) ראה שמו"ר פ"ב, ד"ו. זח"א רנ"ג, א. שער הפסוקים פ' יחזי מט, יו"ד. תו"א ר"פ משפטים.
21) ישעי' מ, ה.

מינוי ל'התקשרות'

אפשר לקבל את גיליון 'התקשרות'

ישירות הביתה באמצעות הדואר

מינוי לשנה: 177 ש"ח (ב-4 תשלומים)

מינוי לחצי שנה: 88 ש"ח (ב-2 תשלומים)

את השם, הכתובת והתשלום יש להעביר לפי הכתובת:

'התקשרות', מחלקת המנויים, ת"ד 14 כפר-חב"ד 72915.

כמו-כן אפשר להירשם בטלפון ולשלם בכרטיס אשראי, בטל' 072-2770130

תיכף ומיד נכנסים לארץ

להוסיף במעשינו ועבודתנו מתוך שמחה

ובפרט לאחרי מעשינו ועבודתנו בהפצת המעיינות חוצה – שזהו תוכן עניין הנסכים, סולת, יין ושמן, בעבודה הרוחנית: "שמן" הוא עניין החכמה, ו"יין" הוא עניין הבינה, ו"סולת" הוא עניין הדעת ("אין התינוק יודע לקרות אבא עד שיטעם טעם דגן"), כמבואר בדרושי חסידות, היינו, שהגילוי דתורת חסידות חב"ד ("מעיינותיך") נמשך וחודר בכל העולם כולו, "חוצה" (דוגמת היין הנסכים שיורד על-ידי השיתין עד לתהום), שעל-ידי-זוה פועלים את ביאת דוד מלכא משיחא. ולכן, כשנמצאים יום נוסף בגלות, הרי עם היות שאפילו יום אחד נוסף בגלות הוא עניין רע ומר כו', שלכן צועקים "עד מתי" וכו' וכו', יש להוסיף במעשינו ועבודתנו מתוך שמחה וטוב לכב, מכיוון שיודעים שתיכף ומיד ממש נכנסים לארץ (ובלשון ההפטרה "כי נתן ה' בידנו את כל הארץ וגם נמוגו כל יושבי הארץ מפנינו"), ולא נותר אלא "לצחצה את הכפתורים", כדי שהכניסה לארץ תיכף ומיד תהיה באופן הכי נעלה.

(שבת פרשת שלח תשמ"ז, 'התוועדיות' תשמ"ז כרך ג' עמ' 544)

להכניס את "ימות המשיח" ב"כל ימי חיך"

...הזכירה דיציאת מצרים לעתיד לבוא היא רק בדרך "טפל" ("שתהא שעבוד מלכויות עיקר וציאת מצרים טפל לו"), כי עיקר הגילוי אז הוא מהגאולה השלימה, שלמעלה מכל מדידה והגבלה, אלא שיחד עם זה מזכירין יציאת מצרים (בדרך טפל), כי המעלה דגאולה השלימה למעלה מכל מדידה והגבלה לגמרי (באופן ד"את רוח הטומאה אעביר מן הארץ", "אתהפכא"), נמשכת במדידה והגבלה ד"כל ימי חיך" במציאות העולם הזה (המעלה דאתכפיא בגאולת מצרים). מה שאין כן אילו לא היו מזכירים אז יציאת מצרים, הווא-אמינא שהגאולה נפרדת מ"כל ימי חיך" בעולם הזה.

על-פי זה מובנת ההוספה והחידוש של החכמים לגבי בן זומא: נוסף על דברי בן זומא, שישנו העניין דיציאת מצרים "כל ימי חיך" גם "בלילות", בליל הגלות – מחדשים חכמים "כל ימי חיך להביא לימות המשיח", ש"כל ימי חיך" בעולם הזה (הן בימים ואפילו בלילות, בחושך הגלות) ישנה, נוסף על הדרגא דיציאת מצרים (גאולה שאינה שלימה, כמו שהיה אז בגלוי), גם הדרגא דיציאת מצרים כפי שהיא לאמיתתה) "ימות המשיח", הגאולה שלימה שאין אחריה גלות.

ולהוסיף בדיוק הלשון "להביא לימות המשיח" (ולא "לרבות" וכיוצא בזה כרגיל), שהעבודה ד(זכירת) יציאת מצרים "כל ימי חיך" בעולם הזה – א) מכניסה את ימות המשיח בעולם הזה עתה, עד יתירה מזו – ב) שזה מביא בפועל ב"ימי חיך" – השלימות דימות המשיח (לשון רבים, כולל כל התקופות בזה) בגאולה האמיתית והשלימה.

[מזה מובן שדברי חכמים אינם רק הלכתא למשיחא, אלא שבזה נפקא-מינה בעבודתו של יהודי (גם) בזמן הזה (קודם ביאת המשיח בפועל), שבזכירתו יציאת מצרים הוא יודע שזה קשור עם "להביא ל)ימות המשיח".]

(שבת פרשת שמות תשנ"ב, התוועדיות תשנ"ב ח"ב עמ' 95 ואילך)

מכולל "צמח צדק" תצא תורה

מטרת הכולל לתת לאברכים חיות והתלהבות בלימוד התורה • תמורת 'קאָך' בלימוד - הבטיח הרבי - כסף לא יחסר! • ותבע: כאשר לומדים, מתחדשים חידושים ויש להדפיסם • הדפסת קובצים והערות בתורת הגגלה של רבותינו נשיאנו - על-ידי הכולל • רשימה שנייה

סברא פלונית בדברי סומכוס!...

בראיון ל'כפר חב"ד' גליון 668 הוסיף הרח"ש דייטש לספר על אותה יחידות שזכה לה. ומעשה שהיה כך היה: בקובץ הראשון שהוציאור-לאור חברי הכולל היו הדברים מתומצתים, הערות ללא פלפולים ודיונים-ארוכים. בקבלת החוברת כתב הרבי:

נתקבל ותשואות-חן. לעתיד לבוא כדאי להוסיף ברוחב ובעומק וכו'.

"כשנכנסתי ל'יחידות' שאלתי את הרבי למה הכוונה ב'להוסיף', האם זה בהתאם למה שכתורה בכלל אין גבול להוספה... או שיש לרבי הערות על פרטים שלא מצאו חן בעיניו.

"כנראה שהרבי ציפה לשאלתי זו - ורוב ה'יחידות' (שארכה כ- 15 דקות) דיבר הרבי בעניין ה'כולל':

בליובאוויטש ובקרמנצ'וג לא היו 'כוללים' וכל

בשנת תשל"ה זכה הגה"ח הרב חיים-שלום דייטש, ראש הכולל, להיכנס ל'יחידות', ובמהלכה התבטא הרבי (ייחל): הכולל [הזה] יכול להיות למגדל אור וכו'.

לפני כן התייחס הרבי לקובץ 'הערות וביאורים' פרי עמלם של חברי הכולל, ואמר כי נהנה לראות את פלפוליהם ומאמריהם אך חיפש בהם את הלהט וההתלהבות התורנית שצריכה להתבטא בכתבם.

הרבי ציין כי בליובאוויטש בעבר לא ידעו מהמושג 'כולל', וכל הרעיון ביסודו בדורנו הוא לעורר את הדבקות בלימוד.

לפי הנדפס ב'היכל מנחם' (כרך ב' עמ' ריב"ג) אמר הרבי בין השאר:

מטרת הכולל היא התלהבות בלימודים ('מען זאל זיך קאכץ אין לערנען'), ועניין זה - של התלהבות בלימודים - צריך להשתקף בקובץ חידושי תורה, ובאם החידושים באים באופן של "ורמינהו" ו"תא שמע" - הרי הם מוכיחים על דרך ואופן הלימוד הנרצה.

כשאברך כולל הולך ברחוב - עליו לעצור יהודי
שנקלע בדרכו, ולאמר לו: היום נפלה ברעיוני סברא
פלוגית בדברי סומכוס!...

"והרבי הבטיח:

אם יהיה 'קאך' בלימוד בכולל 'צמח צדק' [אשר
בדרך נס נשאר שלם על כתיב] - יהיה לך הד עצום
בכל העולם, ואף כסף לא יחסר!...

הקמת הכולל נועדה לאלה שיש להם חיוניות ('קאך')
בלימוד התורה שיוכלו להמשיך בכך.

עברתי על הקובץ - המשין הרבי - מתחילתו
לסופו ולא נוכחתי בין שורותיו שישנו להט ('קאך')
בלימוד. מקשים קושיא וראש ישר עונה תירוץ ישר,
אבל איפוא ה'ורמינהו', איפוא ה"תא שמע"? מילא
זה (הקובץ) נייר, אבל הרי הוא מוכיח שאין קאך
בלימוד.

נוסד בשנת תקמ"ח, ע"י קיש הקושיט. זיק רבנו הגדול
מן אדמ"ר הזקן נבג"ט זי"א
ובנשיאות כ"ק רבנו"ק, אשכנזי הביד. נבג"ט זי"א. לזרועותיהם.
ב ד ו ר נ ו; זיק אדמ"ר מרן יוסף יצחק שניאורסאהן נבג"ט זי"א.
ואחריו, יבדל לאישו"ט. זיק אדמ"ר מרן מנחם מענדל שניאורסאהן שליט"א.
רחב עין-יעקב 13 ירושלים ה.ד. 5108 טל. 85788

בית, ירושלים _____
Jerusalem

תקנות לבני הכולל

- א) המועד מחבל לתקופה של 3 שנים.
- ב) על בן הכולל ללמוד בהתאם לתכנית, הן בנגלה והן בחסידות, אשר יוחווה על-ידי ההנהלה בשלבים-שליבים, מחקוטה לתקופה.
- ג) הלימודים שיתקיימו בפרק זמן מסוים - יהי' על בן הכולל להסתיקם ולעבור עליהם בחינוח בכחב.
- ד) על כל אחד מבני הכולל להרצות - בחורגות - אחת לשבוע, בפני בני הכולל בענינים הנלמדים - בהתאם להנחיית ההנהלה, רצוי שתוכן ההרצאה יעלה המרצה בכחב לאחר הרצאתו בעל-פה (ייתכן הסבה מסוימת כעידוד).
- ה) כעבור תקופה מסוימת, ייקשה א"ה נסיון מצד ההנהלה לתכנית עבודה על שו"ע אדמו"ר, הערות הארות ומראי מקומות, ביאור ועצנות הקו"א וכו'.
- ו) מענק הצטיינות מיוחד ינתן - כעבור פרק זמן של שלב לימודים מסוים - עבור הצטיינות בכתיבה, בהרצאה חורגית, בהתמדה.
- ז) זמני הכולל: משעה 9 עד 12 (לפנה"צ) - לימודי נגלה, ומשעה 12 עד 1 לימודי חסידות, על איחור או חיסור הפעה הראשונה, וכן חצי השעה האחרונה, ינוכה הסך - 6 ל"י לפעה. לשאר השעות - ניכוי של - 1 ל"י לשעה. פיגורים אחרים יחושב כנהוג אצל מורים (בהתאם למבוא במדריך למורים כסלו תשל"ב).
- ח) במקרה של חוסר משמעת מצד בן הכולל לסדרי הכולל שחומרו ע"י ההנהלה, או ליקויים חכופים בשכירת הזמן - העלול לדעת ההנהלה לערער יציבות הכולל - הזכות בידי ההנהלה לפטר בלי שום טו"מ ורו"ד או הביעה טיפוסים וכו'.
- ט) תקנות אלו בתקפן - כל עוד לא יצווה כ"ק אדמו"ר שליט"א לשנותן.

תקנות הכולל

הרבי תובע קובץ נוסף

בהזדמנות נוספת ניהל הרב חודקוב שיחה טלפונית עם הנהלת הכולל (הר"ש שי' שניאורסון) ובאמצע שאל:

מתי יצא הקובץ הנוסף? השיחה הועברה להרח"ש דייטש ששמע את הרבי שואל: "מה עם הקובץ? איפה הקובץ?". הרב דייטש השיב שהקובץ נמצא בדפוס, והרבי לא הרפה: "נו, אז מתי זה

יצא?", וכאן אמר הרבי את הדברים הבאים:

הרי לומדים בכלל, וכשלומודים - מחדשים חידושים. היכן הם, איפוא, החידושים?...

"הערות בשולחן ערוך אדמו"ר הזקן"

ספר חשוב שיצא לאור בעריכת חברי הכולל

כולל חב"ד * Colel Chabad

בנשיאות כ"ק אדמו"ר רבי מנחם מענדל שניאורסאהן שליט"א מליובאוויטש

כ"ב מנ"א חשל"ג

נוסד בשנת תקס"ח
ע"י קדש הקדשים
כ"ק רבנו הגדול
חן אדמו"ר הזקן
בבני ברק

רשימת לומדי ישיבה וביהכ"נ "צמח צדיק" בבקר ובערב
וכולל האברכים

לומדי השיעור בבוקר (לקני התעלה)

הר"ר מרדכי דרוק	(1)	הר"ר יצחק יודא קוביטשק	(2)
נפתלי גוטליב	(2)	צבי ויגלר	(4)
משה שלזינגר	(5)	אברהם יצחק סגל	(6)
יהושע פריימן (חושב העיר העתיקה)	(7)		

כל אחד מהנ"ל מקבל - 100 ל"י לחודש.

לומדי השיעור בערב

הר"ר אשר למל כהן	(1)	הר"ר ישראל אולידורט	(2)
מרדכי אולידורט	(3)	זלמן פרידמן	(4)
ליב רעוויץ	(5)	דוד חן	(6)
שלמה שניאורסון	(7)	צבי משי זהב	(8)
אהרן קוויניצוב	(9)		

כל אחד מהנ"ל מקבל - 100 ל"י לחודש.

אלכסנדר צלניקר	(10)	משה סגל	(11)
מנדל מייזס	(12)	שמואל רוזובסקי	(13)

ארבעה האחרונים - אינם מקבלים שכר.

לומדי כולל האברכים

הרב חיים שלום דייטש	(1)	הרב אברהם ברנמן	(2)
יוסף יצחק רוזנברג	(2)	יוסף יצחק הכלין	(4)
נשע שלמה וילהלם	(5)	שמואל שניאורסאהן	(6)
חיים יוסף ויספיט	(7)		

כל אחד מהנ"ל מקבל - 300 ל"י לחודש. הרח"ש דייטש (ראש הכולל) 800 ל"י לה"ל.

האברכים דלהלן ייכנסו אי"ה לכולל בחודש אלול:

הרב שמעון נפתלי"ס	(8)	הרב יצחק קעניג	(9)
יהואל מיכל האגער	(10)		

רחוב עין-יעקב 13, ירושלים • ת.ד. 5108 • 285788

13, EIN YA'AKOV STREET, JERUSALEM, ISRAEL • P.O.B. 5108 • PHONE 285788

רשימת לומדי הכולל במנחם אב תשל"ג

בנשיאות כ"ק אדמו"ר רבי מנחם מענדל שניאורסאהן שליט"א מליובאוויטש

נוסד בשנת תקמ"ח
ע"י קדש הקדשים
כ"ק רבנו הגדול
חזן אדמו"ר הזקן
בבנימ ויע"א

פ ר ו ט ו ק ו ל

מהאסיפה הכללית שהתקיימה ביום ראשון כ" אייר תשל"ד
בערב, בבית הגרש"י זווין שליט"א.

נוכחו: הרב ש.י. זווין, הרב ש. שוונקין, הרב גרשון חן,
הרב אליעזר ננס, הרב שניאור פינטקי, הרב שמואל
שניאורסון והר"נ גוטליב.

(ב) ישיבת צמח צדק, בכולל האברכים "מצח צדק" שבעיר העתיקה,
לומדים כיום 12 אברכים. שפירת הזמן והסדרים הם קפדניים
ביותר והאברכים שוקדים ועמלים בחורה, בנגלה ובחסידות,
כן לומדים שעתיים נוספות - מחוץ לסדר הנ"ל - בעניינים הנלמדים
במסגרת הלימודים בישיבה.
פעמיים בכל זמן על כל אברך להרצות חידו"ה בפני האברכים,
כטו"כ נערכים מפעם לפעם בחינות לאברכים בנגלה ובחסידות
ומוענקים להם מענקים מיוחדים.

רחוב עין יעקב 13, ירושלים * ת.ד. 5108 * טל 285788

13, EIN YA'AKOV STREET, JERUSALEM, ISRAEL * P.O.B. 5108 * PHONE 285788

חלק מפרוטוקול אסיפת הנהלת הכולל

הרבי מזכיר את הכולל
בהתוועדות

בהתוועדות ח"י אלול תשל"ו קרא הרבי לייסד
כמה מיוחדת שבה יפרסמו חידושי רבותינו נשיאי
חב"ד ותלמידיהם בתחום הנגלה. ואכן אז נוסד
הקובץ "יגדיל תורה", שיצא לאור מפעם לפעם.
דברים אלה הצטרפו לדברים שהשמיע הרבי
כבר בכ"ף מנחם-אב של אותה שנה, אלא שהפעם
הדגיש הרבי כי יקבעו שתי מקומות לריכוז החומר
- בכולל צמח צדק בירושלים, ובכולל המזכירות
ליד 770.

וכך אמר הרבי:

..ומכיוון ש"אעלה את ירושלים על ראש
שמחת", בכולל שבבית-הכנסת שעל-ישם ה"צמח
צדק" אשר שם. ומקום ריכוז השני.. בכולל אברכים
שעל-ידי המזכירות.
(ראה המסופר ב'עבודת הקודש אצל הרבי
מליובאוויטש' להרב שלום דובער שי' לוינ עמ' ו
- ז, וכן ב'היכל מנחם' כרך א' עמ' פד - פה).

הוא "הערות בשולחן ערוך אדמו"ר הזקן" -
מלוקטים מתוך ספרי האחרונים. הרעיון היה של
הרבי בכ"ף מנחם אב וח"י אלול, בעת שדיבר על
קובץ 'יגדיל תורה' (ראה להלן).

הקובץ הראשון (תשל"ו) הכיל 125 עמודים
וכלל הערות על חלק אורח חיים סימנים א-רטו;
והספר השני (תשמ') בן 244 עמודים הכיל הערות
על הלכות שבת סימנים רמב"ש - בעריכתם של
הרב יהושע הכהן שי' גרוס והרי"י שי' הבלין.
כשהוגשו עלי ההגהה של קובץ א' לרבי, מיהר
לתרץ קושיא של הגאון רבי אברהם חיים נאה
על אדמו"ר הזקן (היכל מנחם כרך א' עמ' פה
- "במחילת-כבוד-תורתו דקצות-השלחן קושיא
מעיקרא ליתא") והדברים נדפסו שם עמ' 7.

על-פי השמועה, כשספרן חשוב היה מבקר אצל
הרבי ב'יחידות', היה מוסר לרבי דפים שצילם
מתוך ספרים שבהם דנו בדברי אדמו"ר הזקן. הרבי
נהג לבקשו להעביר דפים אלו לחברי המערכת של
הכולל.

פרשת שלח

שלח לך (יגב)

לדעתך (רש"י)

הלוא הקב"ה הבטיח לבני־ישראל שיכבשו את הארץ וירשוה, ואם־כן מובן מאליו שגם ללא שילוח המרגלים, היו בני־ישראל מנצחים במלחמה זו. בכל זאת שלח משה את המרגלים, כדי לברר כיצד נוה יותר לכבוש את הארץ, שכן "אין סומכין על הנס", ויש לעשות 'כלי' בדרך הטבע. וכסיפור הידוע עם אדמו"ר הזקן, שבהיותו במאסר נסע פעם בסירה ורצה לקדש את הלבנה, וביקש מהפקיד הממונה עליו לעצור את הספינה. כאשר הלה סירב, נעצרה הסירה מעצמה. לאחר זמן־מה המשיכה בדרכה, ואז חזר הרבי על בקשתו, והפעם הסכים הפקיד והרבי קידש את הלבנה. הרי שהרבי לא רצה לקיים את המצווה על־ידי עצירת הסירה באופן ניסי, אלא דווקא על־ידי שהפקיד יעצור את הסירה בדרך הטבע.

(לקוטי שיחות כרך יג עמ' 40)

* * *

לכל יהודי ניתנה שליחות אלוקית 'לכבוש' את חלקו בעולם ולעשות ממנו 'ארץ־ישראל'. שליחות זו צריכה להיות 'לדעתך': השליח חייב להשתמש בשכלו ולחפש ולמצוא את הדרכים הטובות והמתאימות ביותר לקיום השליחות, להעריך את המצב הפרטי ולמצוא את המילים המתאימות איך לדבר עם הזולת וכיוצא בזה.

וכפי שמסופר על הרבי הריי"צ, שפעם הטיל שליחות מסויימת על אחד החסידים, והלה התחיל לשאול פרטים ופרטי־פרטים איך לקיימה בפועל. לאחר שיצא החסיד מה'יחידות' אמר הרבי, שהלה מתנהג כמו בן יחיד מפונק, ואומר "שאוני והטילוני אל הים"...

(שיחת ש"פ שלח תשמ"ח, התוועדויות תשמ"ח כרך ג עמ' 512)

כי חזק הוא ממונו (יג,לא)

כביכול אפילו בעל הבית אינו יכול להוציא כליו משם (סוטה לה)

כיצד באו המרגלים לידי טעות כזאת, שכביכול אין הקב"ה יכול להתגבר על עמי כנען? אלא המרגלים סברו שהואיל והקב"ה נתן כוח לסטרא־אחרא לעמוד נגד הקדושה, הרי כאשר היא בתוקפה, אין הקב"ה בעצמו יכול כביכול לנצחה. טעותם זו נבעה מכך, שהם חשבו שחיות האלוקית שמחיה את ה'קליפות' מתלבשת בפנימיותן, כהתלבשות הנפש בגוף. לכן אמרו "כי חזק הוא ממנו", שכן החיות 'נתפסת' ב'קליפות' ומושפעת מהם, כשם שהנפש 'נתפסת' בגוף ומושפעת מאירועי הגוף. על זה ענו יהושע וכלב (לקמן יד) "סר צילם מעליהם". כלומר, החיות האלוקית המחיה את ה'קליפות'

אינה אלא בבחינת 'צל' ומקיף עליהן, ואינה מתלבשת בהן בפנימיות, ולכן אין מי שמעכב ביד ה' מלהסתלק מעליהן.

(דרך מצוותיך עמ' קפא)

ולמה ה' מביא אתנו אל הארץ הזאת... נשינו וטפנו יהיו לבז (יד,ג)

"טפנו" - רומז לאדם שהוא 'קטן' ודל בידיעת התורה. אצל אדם כזה מושקע חלק חשוב מכוחותיו במילי דעלמא, ולא עוד, אלא שגם כשהוא עוסק בתורה ובעבודה, מעורבות בזה לפעמים פניות אישיות, והלימוד הוא ללא שימת לב והיגיעה הדרושה. זהו שאמרו (לקח טוב בראשית מז,ב, וראה פסחים י,ב) שהתינוק מפרר יותר ממה שאוכל, כלומר: תורתו 'מתפררת' ונשכחת יותר ממה ש'נאכל' ונקלט. זהו "טפנו יהיו לבז": המרגלים חששו שאם ייכנסו בני ישראל לארץ, תהיה מלאכתם קבע ותורתם עראי, בחינת 'טף', ותורתם תהיה לבז.

על זה השיב הקב"ה (פסוק לא): "וטפכם אשר אמרתם לבז יהיה והבאתי אותם וידעו את הארץ" - כשארם עסוק בענייני העולם במשך חלק חשוב של היום, ובכל זאת הוא קובע עיתים לתורה - הדבר יקר בעיני ה' יותר מאשר עסק התורה של אדם שאין לו מניעות וניסיונות כלל.

(לקוטי שיחות כרך יג עמ' 196)

אשר עין בעין נראה אתה ה' ועננך עמד עליהם (יד,ד)

"עין בעין נראה אתה ה'" - בני ישראל ראו גילוי אלוקות, כיצד "אין עוד מלבדו", "ועננך עומד עליהם" - אף ה'ענן' והחושך המעלים והמסתיר הוא בעצם "עננך", שהרי ממך הכול.

(לקוטי תורה במדבר עמ' ל)

סלחתי כדברייך (יד,כ)

"סלחתי" - הסליחה והמחילה באה מלמעלה, "כדברייך" - על-פי אופן התשובה, כפי שהכין האדם את ליבו בתשובה ובחרטה מעומק הלב. זהו שאנו אומרים בתפילת שמונה עשרה "חנון המרבה לסלוח" - שיש דרגות רבות בסליחה, לכל אחד ואחד לפי דרגת התשובה שלו.

(לקוטי תורה דברים עמ' עב)

הננו ועלינו אל המקום אשר אמר ה' (יד,מו)

המרגלים כפרו ביכולת ה' לכבוש את ל"א מלכי כנען, כפי שאמרו "כי חזק הוא ממנו". מנין אפוא חזרה לישראל האמונה ביכולת ה', והרי לא הראה להם משה רבנו שום אות ומופת על זה, רק אמר שקצף ה' עליהם ונשבע שלא להביאם אל הארץ.

אלא יהודים הם מאמינים בני מאמינים, והאמונה נובעת מהנפש האלוקית שבכל יהודי. באו המרגלים וגרמו לכך שיצר הרע התגבר על אור קדושת הנפש האלוקית, ולכן כפרו ביכולת ה'. אולם מיד כשקצף ה' והרעים עליהם בדברים קשים ("עד מתי לעדה הרעה הזאת וגו' במדבר הזה יפלו פגריכם וגו'") - נשבר ליבם בקרבם ("ויתאבלו העם מאוד"), וכתוצאה מכך נכנע יצר הרע ונתגלתה האמונה הטבעית והעצמית.

(תניא פרק כט)

הרואה את הנולד

והוי מחשב הפסד מצווה כנגד שכרה ושכר עבירה כנגד הפסדה (פרק ב, משנה א). הוא היה מונה שבחם. . רבי שמעון בן-נתנאל ירא חטא (שם משנה ט). אמר להם צאו וראו איזו היא דרך טובה שידבק בה האדם. . רבי שמעון אומר: הרואה את הנולד (שם משנה י)

...הנה כתיב החכם עיניו בראשו, ופירש רש"י: בתחילת הדבר מסתכל מה יהיה בסופה. וזהו גם-כן מה שאמרו חז"ל, איזהו חכם הרואה את הנולד, שבכל דבר הוא מסתכל רואה את הנולד מזה. ועניין זה הוא עיקר גדול בעבודת ה', דלהיות שקיום המצוות הוא עבודה גדולה וטרה יתירה, וכמו כן עניין לאכפייא לסטרא-אחרא על-ידי המניעה מעבירה הוא עבודה ויגיעה רבה, הנה זה אפשר להיות על-ידי זה שרואה את הנולד.

כמאמר והווי מחשב הפסד מצווה כנגד שכרה - דהפסד המצווה צריך לחשב כנגד שכרה, שההפסד עכשיו הוא באי-ערוך לשכר שיהיה אחר-כך, שההפסד הוא בדברים גשמיים, שהם עניינים עוברים, ואילו השכר הוא שכר נצחי.

ובפרט לפי המבואר בעניין שכר מצווה מצווה, דמצווה היא מלשון צוותא, והיינו ששכר המצווה הוא ההתקשרות בעצמות ומהות אינ-סוף ברוך-הוא, הרי בודאי שאין ערוך כלל הפסד המצווה לגבי שכרה שיהיה אחר-כך.

וכמו-כן הוא גם כן לעניין שכר עבירה כנגד הפסדה, דשכר עבירה הוא נופת תטופנה שפתי זרה. הנה צריך לחשב שכר זה כנגד ההפסד, ואחריתה מרה כלענה, אשר גם הפסד זה הוא נצחי. דכמו ששכר המצווה הוא נצחי כנ"ל, כמו-כן גם הפסד העבירה הוא נצחי, כמו שכתוב בתניא לעניין טמטום המוח או טמטום הלב שנעשה על-ידי העבירות, שאף שכבר עשה תשובה נכונה, הרי עיקר התשובה בלב, והלב יש בו בחינות ומדיגות רבות, והכול לפי מה שהוא אדם וכו', ומסיים, שהיום לא נתקבלה תשובתו ועוונותיו מבדילים, או שרוצים להעלותו לתשובה עילאה יותר כו', ולכן אמר דוד וחטאתי נגדי תמיד.

ומזה מובן שהפסד העבירה, אחריתה מרה, הוא עניין נצחי, ובמילא הנה שכר העבירה אינו נחשב לכלום כנגד הפסדה. ועל-ידי זה שמחשב הפסד מצווה כנגד שכרה ושכר עבירה כנגד הפסדה, מחשב ורואה מה שיהיה בסופו, שזהו על דרך מה שכתוב איזהו חכם הרואה את הנולד, אזי יקיים את המצוות, מבלי הבט על גודל היגיעה שבדבר.

וזהו שמצינו במידות שמנו חכמים, שרבי שמעון בן נתנאל, שהיתה מידתו ירא-חטא, אמר איזו היא דרך טובה שידבק בה האדם הרואה את הנולד: מכיוון שהיה ירא חטא בחר ב'הרואה את הנולד', שעל-ידי זה יהיה ירא חטא ולא יחטא לעולם.

דהנה, יראת חטא אינה היראה מפני העונשים ושאר העניינים הבאים מצד העבירות, כי אם היראה מצד עצם החטא. דחטא הוא מלשון חסרון, והיינו שעל-ידי העבירה יחסר לו תמיד ההתקשרות בעצמות ומהות. ובכדי שיהיה ירא חטא, והיינו שיהיה ירא מכל עניין של חטא, גם דקדוק קל של דברי סופרים, וגם עניין שהוא לפנים משורת הדין, וגם עניין קדש עצמך במותר לך, שעל-ידי זה יחסר לו תמיד ההתקשרות בעצמות ומהות, הנה יראה זו באה על-ידי שרואה את הנולד.

(תורת-מנחם - התוועדות' תשי"ג חלק ראשון (ז) עמ' 341-342, בלתי מוגה)

תספורת ערב שבועות / נגלה ודא"ח בקובצים / ניחום לאחר שבעה / דמות הנביאות / פורים משולש

תספורת בליל ערב חג השבועות

בגיליון התקשרות (ש"פ במדבר, גיליון תשכד) כתב הרב גינזבורג שי', שבשלושת ימי הגבלה קודם חג השבועות נפסקים דיני האבלות הנהוגים בין פסח לעצרת, ולכן נוהגים לעשות בהם חתונות, ורק תספורת אסורה - על-פי קבלה כיוון שעד ליל ערב חג-השבועות הם ימי דין (התלויים בשערות), ובליל ערב חג-השבועות מותר להסתפר, עיין שם (וזהו לא כפי שכתבתי בבירורי מנהגים עמוד 79).

ולכאורה דוחק לומר דברים אלו:

(א) בפשטות ממה שכתב בלוח כולל חב"ד יוצא שמנהגנו לנהוג במנהגי אבלות עד ערב חג השבועות.
(ב) ממה שמציין בלקוטי שיחות כרך ל"ז (עמוד 122 הערה 8) לשולחן ערוך אדמו"ר הזקן סתצ"ג ס"ה וס"ו יוצא שמנהגנו להחמיר במנהגי אבלות ככל הדעות המבואות שם, זאת אומרת עד ערב חג השבועות ביום (שמקצת היום ככולו).

(ג) באגרות-קודש כרך ח (עמוד שיח) כתב לעשות חתונה באסרו חג השבועות ולא לפני כן (אלא בל"ג בעומר).

(ד) זה גופא שהיה צריך היתר של רב (הרב דבורקין) לעשות חתונות בשלושת ימי הגבלה מוכיח שאין זה דבר פשוט כליכך (ולכן היה צריך את הסכמת הרבי), והטעם להיתר הוא כיוון שזו מצווה (שבזה אדמו"ר הזקן (שם ס"ג וס"ד) מקל יותר), ויש דעה (אדמו"ר הזקן שם) שכבר בשלושת ימי הגבלה פסקו למות, ובשנים האחרונות הוסרו (יותר) ההגבלות של תאריכי החתונות, לכן התירו לעשות חתונות בשלושת ימי הגבלה, מה שאין כן שאר מנהגי האבלות.

(ה) זה גופא שההיתר הנ"ל לעשות חתונות הוא כבר מליל א' דשלושת ימי הגבלה ולא מחכים ליום שיהיה מקצת היום ככולו (ובשנים האחרונות מקדימים עוד יותר) למרות מה שכתב אדה"ז שם שצריך שיהיה מקצת היום (ולא הלילה), מוכיח שזה היתר מיוחד בנוגע לחתונות וכנ"ל, ולא בשאר הדברים.

(ו) יש להוסיף (כאסמכתא) את מה שכתב בלקו"ש חל"ב (עמוד 265) שיש הגבלה בעריכת סעודה של שמחה גם אחרי ל"ג בעומר ולכן יש לעשות זאת בשבת, או בר"ח סיון וכיו"ב באופן המותר. ולא כתב שאפשר לעשות זאת בשלושת ימי הגבלה (וא"כ נוהגים בהם עדיין מנהגי אבלות).
ולכן נראה יותר (מה שכתבתי בבירורי מנהגים עמוד 79) שיש להסתפר בערב חג-השבועות ביום ולא בלילה שלפניו.

הרב שבתי יונה פרידמן, צפת עיה"ק

”תורה אחת היא”

בגיליון פ' שמיני-פרה (תשי"ד) של 'התקשרות', בלוח השבוע הערה 11, הובאו דברי הרבי שלא להפריד בקבצי חידושי-תורה בין נגלה לחסידות כי "תורה אחת היא", וכמו-כן נמסר שרצון הרבי שחיפוש ענייני נגלה יביא למציאת ענייני חסידות ולהיפך. ולהעיר מהקדמת חידושי מהרש"א על הש"ס (נדפסה בראש חידושי למסכת ברכות, בהקדמתו לחידושי-הלכות), שהתחרט על כך שהפריד חידושי הלכה וחידושי אגדה אלו מאלו: "ובאמת הנני רואה עתה מחכמי התלמוד שעשו חיבור אחד מהלכות ואגדות, כי תורה אחת היא לנו... ועל-כן תהיתי על הראשונות שחילקתי חיבור הזה לשני חלקים...". וזה מתאים לבקשת כ"ק אדמו"ר הנ"ל. אליהו ליב שלמה סיימאנדס, וויניפג, קנדה

תנחומין לאחר שבעה

ב'התקשרות' גיליון תשי"ג עמ' 16 נשאל, שכ"ק אדמו"ר מהוריי"צ ניחם את הרבי במכתבו לאחר שבעה בלשון "המקום ינחם", ואילו הרבי כתב שאין אומרים נוסח זה לאחר שבעה. העירנו הרה"ח ר' אהרן מרדכי שי' זילברשטרום מירושלים ת"ו, שהמכתב (כמופיע בלקוטי שיחות) הוא לניחום אשה שנפטרה בעלה, ואילו ניחום אדמו"ר מוהריי"צ לרבי היה על הסתלקות אביו, ואולי זה טעם ההבדל בין ההנהגות.

ציור דמות הנביאות

בגיליון ובעמוד הנ"ל, לגבי שלילת ציור (הפקת סרט על) דמות הנביאות - העיר הרב הנ"ל, שאולי השלילה נובעת מכך שהמדובר בדמויות נשים, שהן אמורות להיות הדמות הראשית בסרט (שלא כבחבורות 'מחניים', שם בדרך כלל הנשים אינן הדמות הראשית). ועדיין צריך עיון.

המערכת

נוסח הנחמה אחרי ה'שבעה'

על הנכתב בנדון בגיליון 'התקשרות' דפרשת צו (תשי"ג): בסיום ה'שבעה' של הרבנית בשנת תשמ"ח, אמר כ"ק אדמו"ר דברים דומים ולא (רק) בנוגע לנוסח, אלא בעצם העניין¹. וכנראה זה מיוסד על המבואר בקבלה, שבי'שבעה' יש הסתלקות המוחין כו', מה שאין כן לאחר זה. שם, בעניין הלשון 'להתראות בשמחות' - לכאורה מספיק לומר "דברים שמחים" וכיוצא-בזה, שבוה אין חשש למשמעות דלשון סגי-נהור.

מחזות מהבעש"ט

בהמשך לנכתב בזה שם: אכן, הבעש"ט הראה לתלמידיו עוד דברים: (א) ב'ספר המאמרים - אידיש² מסופר שהבעש"ט הראה לתלמידיו בליל הסדר איך ר' אברהם מבלישצניץ

(1) ראה 'תורת מנחם - מנחם ציון' ח"א עמ' 276.

(2) עמ' 217, ובס' המאמרים תש"א עמ' 104.

יושב בביתו עם אשתו ובניו בעניות גדולה אך עורכים את הסדר בהרגשת יום-טוב ובשמחה רבה, ואילו הסוחר ר' נתן יושב בביתו בעיר ברוד בחדר גדול ובו כל טוב, אבל במצב-רוח של כעס ורוגז זה לזה.
(ב) ב'קובץ מכתבים' שבסוף ספר תהילים 'אהל יוסף יצחק'³ מסופר שהבעש"ט השמיע מרחוק לתלמידיו את שירת האנשים הפשוטים שאמרו תהילים בהתלהבות.

פורים משולש

בלוח השבוע תשי"ב-תשי"ג נעתק מלוח כולל-חב"ד "ויש מחמירים לצאת ידי כל הדעות, ושולחים מנות בימים י"ד, ט"ו, ט"ז, וסעודת-פורים עושים גם בשבת, שמוסיפין סעודה אחת לשם פורים". האם ידוע על התייחסות כלשהי של הרבי לזה? ולכאורה, ממה שלא הזכיר זאת במכתבו בעניין מתנות לאביונים⁴, משמע דלא סבירא ליה.

הרב אברהם ברוך פבזנר, ירושלים

(3) עמ' 196.

(4) לקוטי שיחות חכא עמ' 490 בהערה ד"ה "ווען פורים..." (נעתקה גם ב'שערי המועדים - פורים' סי' מז, וב'שערי הלכה ומנהג' או"ח ח"ב סי' רצד).

בימה באמצע בית-הכנסת

הרבי דרש שלא לעשות שינויים כלשהם מהנהוג בבניית בית-כנסת "אפילו בדברים קלים, ואפילו אם לכאורה אין בזה חשש על-אתר, כי הרי הרואה אומר מה נשתנה שינוי זה משינוי אחר, וד"ל"¹.

אחד הנושאים ששימש סלע-מחלוקת עם ה'מחדשים' במשך הדורות, היה מיקום ה'בימה' (שולחן הקריאה).

הרמב"ם² כתב, שעושים את הבימה באמצע בית-הכנסת, והוכח להלכה גם בטור וברמ"א³.

החת"ם סופר (שכידוע, עמד בראש המלחמה נגד ה'מחדשים')⁴ נתן טעם למנהג זה, שכיוון שאנו מקיפין בחג-הסוכות את הבימה שעליה קוראים בתורה, כמו שהקיפו בחג את המזבח [החיצון] בבית-המקדש, ואותו המזבח [הפנימי] שעמד בהיכל לפני ארון-הקודש, שהוא מזבח הקטורת, היה עומד באמצע הבית, מכוון בין המנורה והשולחן⁵, על-כן ראוי להעמידה אצלנו באמצע בית-הכנסת, לדמות את בית-הכנסת לבית-המקדש ככל האפשר. ופסק שם, שאסור לשנות ולקרב את הבימה לארון-הקודש, כפי שעושים ה'מחדשים' כדי להידמות לגויים, עיי"ש.

ובשו"ת יהודה יעלה⁶ מביא את דברי המג"א והט"ז בשם הלבוש⁷, שאסור לשבת בין הבימה וההיכל (= ארון הקודש), כראיה לכך שבפועל היה שם תמיד רווח מקום כדי ישיבה.

יתירה מזו, בשו"ת מנחת יצחק⁸ כתב בשם ס' תורת חיים⁹ על דברי המג"א והט"ז הנ"ל, שאיסור זה יש לו שני טעמים: א) דגנאי הוא שאחורי היושב הם נגד ההיכל. ב) כלשון המג"א "ואיסורא נמי איכא" שהעומד על הבימה, כשהוא משתחוה לברך¹⁰, נראה כמשתחוה ליושב שם¹¹. ובכל זאת כתב, שאיסור זה לא נתקבל להלכה למעשה, ועל-כן התירו רבותינו לעשות מקומות בין הבימה להיכל, הגם דגנאי הוא, רק כדי שלא יבוטל העניין שהבימה תהיה באמצע.

- 1) אודות בניית ארון-הקודש בולט מחוץ לכותל, במקום שלא נהגו כך בעבר - לקוטי שיחות כרך לו עמ' 260. שערי הלכה ומנהג ח"ה עמ' מח.
- 2) הל' תפילה פי"א ה"ג"ד.
- 3) או"ח סו"ס קנ.
- 4) בשו"ת חאו"ח ח"א סי' כח.
- 5) רש"י שמות כו, לה, גמ' יומא לג, ב, רמב"ם הל' בית הבחירה פ"א ה"ז.
- 6) למורה"ר יהודה אסאד, שלחם ב'מחדשים' יחד עם בן החת"ם סופר (בעל ה'כתב סופר'), ותלמידי החת"ם סופר, ח"א או"ח סוף סימן ג, בהגהה מבן המחבר.
- 7) בסו"ס קנ.
- 8) ח"ג סי' יו. ראה גם מש"כ בנדון בסו"ד שם, ובח"ה סי' כב.
- 9) לבנו של הרמה"ח שו"ת מחנה חיים, או"ח סו"ס קנ אות יא.
- 10) אגב, עיין בשער הכולל (פ"ו ס"א) שכתב שהמנהג להשתחוות באמירת 'ברכו' אינו שייך לעלייה לתורה, ואכן הרבי בעלייתו לתורה (משא"כ בתפילה) לא היה שוחה כלל ב'ברכו'.
- 11) אס"כ הביא שם, שהפרמ"ג במשפחות זהב שם דן שאם אחורי היושב מופנים לבימה, אין נראה כמשתחוה לו, עיי"ש.

וכנראה כל הנ"ל הוא היסוד לתשובת הרבי¹² לבוני בית-כנסת: "בין מקום קריאת התורה וארון-הקודש – לפחות שורה אחת יושבים הפסק". ועל השאלה, האם מספיק מקום פנוי, כשיעור "שורה אחת יושבים", ענה הרבי:
"או, צריך-עיון-גדול:

(1) אם יהיה ההפסק בר-קיימא.

(2) אם יש לומר על זה, אפילו בדוחק, 'אמצע בית-הכנסת',

מה-שאינ-כן כשיש שורה אחת מתפללים [שאז ניכר שהבימה אינה בקצה ממש].

דלפעמים, על-כל-פנים, אמצע הוא לאפוקי קצוות –

(וכידוע הראיה מן-ירושלמי] תרומות ג, ה¹³. עיין ב'ציון ירושלים' שם)¹⁴.

ולהעיר שבכמה מספרי המלקטים בני-דורנו על דיני בניית בית-הכנסת¹⁵ לא מצאתי שהזכירו דרישה זו שצריך 'שורה אחת יושבים' (או אפילו מקום פנוי כשיעורם כנ"ל) כדי שהבימה תהיה באמצע. ורק לאחרונה בספר פסקי תשובות¹⁶ הביא זאת.

עוד העירוני, ממה שבבית-הכנסת ובית-המדרש שבבית חיינו אין כלל "שורה אחת יושבים" (למעלה אפילו אין מקום לזה – כי המקום צר מהכיל).

ואכן, בשו"ת מנחת יצחק הנ"ל מבאר, שכל הדינים הנזכרים ברמ"א בסי' זה, מדברים רק בבית-הכנסת ולא בבית-המדרש¹⁷, וכמו שברמב"ם הנ"ל הלכה ו' הזכיר גם 'בית-המדרש', ואילו בהלכות שלפניה (כמו בהלכה ג' המדברת על 'בימה באמצע') הזכיר רק 'בית-הכנסת'. וממקומו הוא מוכרע, שהרי בבית-המדרש לא נהגו לעשות 'בימה' קבועה¹⁸, אלא רק שולחן המיטלטל ממקום למקום וכידוע, כך הוא המצב בבית חיינו. ולמטה הבימה עומדת על גלגלים. כי בית המדרש נקרא "בית שמגדלין בו תורה", שעיקרו המה השולחנות והספסלים המסוגלים ללמוד עליהם תורתנו הקדושה, וזה פשוט".

12) אגרת ה'תתכח, אג"ק כרך כד עמ' קצג. לקוטי שיחות כרך טז עמ' 615. שערי הלכה ומנהג או"ח ח"א סי' צב.

13) צ"ל הלכה ג, ראה שם בפנים ובציון ירושלים באריכות. בשו"ת אפרקסתא דעניא ח"א סי' עו דן בנושא זה, והביא מירושלמי שבת פ"ז סוף ה"ב, דלשון אמצע לאו דווקא. וכן הביא מוהר"ח"ב קי"א, וח"ג צו, א ומק"מ (בשני המקומות), שו"ת מהרי"ט חאה"ע סי' ח, רא"ם לפירש"י במדבר יז, כא, ט"ז יו"ד סי' רלב ס"ק א, שו"ת שואל ומשיב מהדורא ג' ח"ג סי' קלא, דרכי שלום למהרש"ם אות א' סי' נח, שדי חמד מערכת א' סי' שכד ועוד.

14) פתיחת ראשי-התיבות. המוסגר בחצאי-ריבוע וההדגשות – שלי. יש"ג.

15) כמו 'משנת יוסף' הלכות בית הכנסת' להרה"ג ר' יוסף ליברמן, ו'צדקה ומשפט' להרה"ג ר' יעקב בלוי.

16) סי' קנ אות יג והערה 52.

17) וכתב עוד שם 'ובפרט בית המדרש של צדיקי הדור, שכתב בשו"ת דברי חיים (ח"ב חו"מ סי' לב) שמשתמשים שם גם דברים שאין ראוי להשתמש בבית המדרש סתם, כיוון שבונים זאת רק לשם בית וועד לתלמידי חכמים וכיו"ב. עיי"ש".

18) וכמ"ש בזוה"ק ח"ב ח"א (הובא במג"א שם ס"ק ו) שצריכות להיות "שית דרגין", ובשו"ת מחנה חיים (ח"ג סי' ח) כתב שלא יפחתו מג' מדריגות מכל צד.

הלכות ומנהגי חב"ד

שבת קודש פרשת שלח

ח"י בסיוון

פרקי אבות - פרק ב.

יום שני,

כ' בסיוון

למסופר ביומן שנת תשל"ח:

במענה לזמן קביעת 'זוארט' שנערך באור לכ"א בסיוון, ענה הרבי: "בטח תהיה אחרי השקיעה"⁴. מאידך, בשנת תשר"מ כתבו לרבי על חתונה שנקבעה לכ' בסיוון, ולא הגיב דבר (אף-על-פי שעל תאריך אחר שכתבו לו קודם לכן - בטעות - כתב הרבי שאינו אפשרי)⁵.

ביום זה אירעו כמה פורענויות, הן במסעות הצלב והן בגזירות ת"ח ות"ט, וכתב המגן-אברהם²: "נוהגים להתענות ביום כ' בסיוון בכל מלכות פולין...". וכן אומרים שם 'סליחות' ביום זה. ויש נוהגים שלא לערוך נישואין היום³. וזו כנראה הסיבה

(1) ראה בלוח 'דבר בעתו'.

(2) סוף סימן תק"פ.

(3) ארחות חיים להרה"צ מספינקא (והוא בסי' תצג ס"ק א בשם אמרי דוד) וכן שם ובטעמי המנהגים עמ' תיח בשם הרה"צ מהר"י מבעלזא זצ"ל.

(4) יומן שבסו"ס 'שיחות קודש' תשל"ח (מהדורת ברוקלין תשס"ב), ח"ג עמ' 368 (במהדורה הישנה אינו).

(5) שני המענות מופיעים ב'אוצר מנהגי חב"ד' דחודש סיוון (הנדפס עם תיקון ליל שבועות, הוצאת היכל מנחם, ירושלים תשס"ד) עמ' שיב.

כברוב המענות, אין בידינו את מלוא השאלות שהפנו לרבי, שאולי היו מסייעות להבין את הסיבה, כגון: אם החתן והכלה אינם מבני האשכנזים; או אם היתה סיבה כלשהי שמנעה הקדמת או איחור תאריך החתונה.

לזכות

אנשי החסד הדגולים

הרה"ח ר' אברהם משה דייטש והרה"ח ר' גבריאל גופין שיחיו

ולע"נ האחים הרה"ח ר' זלמן יודא ור' יוסף יצחק,

בני הרה"ח ר' שלום ישעי' ע"ה דייטש